

S

Verksamhetsplan
2005
1 maj – 31 december

Trafiknämnden

<i>Förvaltningschefen har ordet</i>	1
<i>Stadens mål</i>	1
Viktiga frågor 2005 - 2007	2
<i>Trafiknämnden</i>	2
Trafikkontoret	2
Nämndens mål	4
<i>Prioriterade inriktningar</i>	4
<i>Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna</i>	4
Beakta FN:s barnkonvention	4
Förbättra funktionshindrades livssituation	5
Medarbetare	5
<i>Bygga bostäder och utveckla Stockholm</i>	6
Ett hållbart trafiksystem	6
Ren och säker stad samt upprustning av gator/torg och parker	15
Goda förutsättningar för näringslivet	18
<i>Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad</i>	18
<i>Bryta segregationen och fördjupa demokratin</i>	21
Medborgarnas inflytande – brukarinflytande	21
Mångfalds- och jämställdhetsplan	23
<i>Ta ansvar för ekonomin</i>	24
Budgetförutsättningar	24
Behov av korrigerering	24
Nämndens budget	25
<i>Övriga redovisningar</i>	28
Av kommunfullmäktige givna uppdrag	28
Internationell anknytning	28

BILAGOR

Budgetavräkning drift och investering inklusive avvikelser	1
Internbudget per program och per avdelning	2
Investeringsplan per objekt	3
Tillgänglighetsprojektet, åtgärdsprogram	4
Handikapplan 2005	5
Intern kontrollplan	6
Mångfalds- och jämställdhetsplan	7
Lokalförsörjningsplan	8
Mått och nyckeltal	9
Sammanställning av uppdrag, s.k. ska-krav	10

Del 2 Separat del till Trafiknämnden

Mål och Åtaganden	2:1
-------------------	-----

FÖRVALTNINGSCHEFEN HAR ORDET

Trafiknämnden börjar sin verksamhet den 1 maj 2005. Efter det att kommunfullmäktige i december 2004 beslutade om ny organisation för verksamheterna inom gatu- och fastighetsnämnden har ett intensivt arbete med att detaljplanera och bemanna organisationen samt att utreda vissa gränssnittsfrågor främst rörande parkmark och markupplåtelse pågått.

I budget 2005 har en tydlig satsning på stadsdelsnämnderna gjorts och bl.a. har medel överförts från stadens facknämnder till stadsdelsnämnderna. För gatu- och fastighetsnämndens del nedjusterades driftkostnadsramen samtidigt som intäktskravet ökade, netto en resultatförbättring med 83 mnkr. Budgetbeslutet innebar vidare att kompensation inte medgavs för de ökade kostnader som en utökning av antalet parkeringsvakter medför. Investeringsplanen medgavs enligt vårt förslag.

Rationaliseringskraven har medfört att utrymmet för underhåll av stadens gator ytterligare har skurits ned. Detta är olyckligt då underhållet är en av nämndens viktigaste huvuduppgifter. I budget gavs uppdrag till nämnden att kontinuerligt revidera drift- och underhållsplanerna och att ge förslag till åtgärder för en bättre uppfyllelse av planerna. Detta är en möjlighet för hitta lösningar för att vända utvecklingen med en ständigt ökande underhållsskuld. Vidare krävs att den förändring av parkeringsavgifterna som kommunfullmäktige gett möjlighet till faktiskt också beslutas.

Inom trafikområdet arbetar vi med vår del, fysiska åtgärder och uppföljning i form av trafikräkning, för försöket med miljöavgifter. Fortsatt utveckling av information och styrning av trafiken sker. För Trafik Stockholm, där arbetet tidigare helt varit inriktad på förberedelser för Södra Länkens öppnande, kan arbetet nu inriktas på att förbättra framkomligheten på huvudvägnätet. Frågan om Slussens framtida gestaltning kommer också vara en fråga som kommer att engagera många. Under året ska ställning tas till det fortsatta arbetet med Klarastrandsleden och i sommar startar den första etappen av ombyggnaden av Nordsydaxeln. Även för 2005 avsätts 100 mnkr för åtgärder i stadens fastigheter och i det offentliga rummet för att öka tillgängligheten för de funktionshindrade. Denna satsning har pågått sedan 1999.

Satsningen på att minska sjukfrånvaron kommer att fortsätta. Inom gatu- och fastighetskontoret har ett projekt bedrivits sedan hösten 2003 med gott resultat. Satsningen kommer att fortsätta inom trafikkontoret.

Beslut om Miljömiljarden, steg ett, fattades under hösten 2004. Godkända projekt som kommer att hanteras inom trafiknämnden avser bl.a. utveckling av signalsystem, energieffektiva armaturer och uppstart av mobilitetskontor. Beslut om Miljömiljarden, steg två, förväntas före sommaren.

Under hösten 2004 har formerna och rutinerna för hur kontoret ska arbeta med stadsdelsförnyelsen kommit till stånd. Vi kommer aktivt bistå stadsdelarna och genomföra de projekt som har beslutats.

Kommunfullmäktige väntas den 9 maj fatta beslut om trafiknämndens budget 2005. Budgeten bygger på en schablonbedömning av trafiknämndens andel av gatu- och fastighetsnämndens budget. Detta i kombination med att gatu- och fastighetsnämndens bokslut för januari – april 2005 först kommer att vara klart i slutet av maj medför att det är troligt att behov av justeringar kan komma aktualiseras.

För den del som återstår av året kommer det vara av stor vikt att följa upp att den organisation som fastställts kommer att bli väl fungerande inom de budgetramar som tilldelats.

STADENS MÅL

Kommunfullmäktige beslutade om budget 2005 med inriktning för 2006 och 2007 den 11-12 november 2004. De mål som beslutades i budget 2004 ligger fast.

De övergripande inriktningssmålen är:

- ? Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna
- ? Bygga bostäder och utveckla Stockholm
- ? Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad
- ? Bryta segregationen och fördjupa demokratin
- ? Ta ansvar för ekonomin.

Viktiga frågor 2005 - 2007

- ? Skapa en god livsmiljö präglad av en ekonomiskt, socialt och ekologiskt uthållig utveckling
- ? Öka framkomligheten i en ren och trygg stad

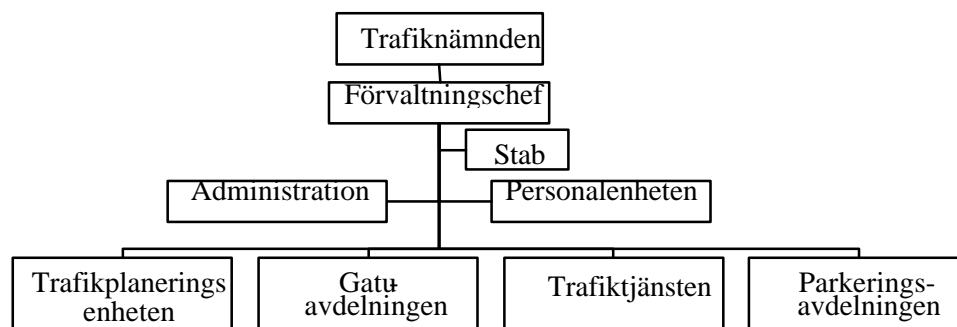
TRAFIKNÄMNDEN

Trafiknämnden ansvarar för stadens trafikleder, huvudgator och lokalgator. Nämnden har härigenom ansvar för trafiksystemets funktion samt tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet i trafiken. Nämnden har i uppdrag att utveckla och följa upp trafiksystemet och dess infrastruktur från lokal nivå till stadsövergripande planering samt all form av myndighetsutövning knuten till trafik och parkering. Utformning och fortlöpande förändring av lokala trafikföreskrifter skall ske i nära samarbete med berörd stadsdelsnämnd. Slutligen ansvarar nämnden för stadens parkeringssystem.

Trafikkontoret

Organisatorisk struktur för trafiknämnden

Trafikkontoret föreslås bestå av en stab, en administrativ avdelning, en personalavdelning samt fyra linjeavdelningar. Antalet tjänster uppgår till 441 exklusive parkeringsavdelningen¹.

Staben

Staben, med ett begränsat antal anställda, svarar för information, stöd åt förvaltningschef/rotel, nämndledamöter, övergripande utredningar, remissvar m m.

Administration

Inom den administrativa enheten finns resurser för ekonomisk planering och uppföljning, ledning och samordning av budget- och bokslutsarbete, redovisning och debitering samt övergripande administration. IT-enheten svarar för övergripande strategi- och säkerhetsfrågor samt drift av kontorets system och nätverk. Inom den administrativa enheten finns även förvaltningens centrala registratur och arkiv samt nämndens sekretariat. Ledningarna för mark- respektive trafikkontoret är överens om att – i vart fall initialt - kommer trafikkontoret, som är väsentligt större, att svara för vissa gemensamma funktioner, exempelvis IT, nämndsekretariat och registratur samt arkiv.

¹ Dimensioneringen av parkeringsavdelningen är när denna verksamhetsplan upprättas inte slutligt fastställd.

Personal

Personalenheten ska vara den övriga organisationen behjälplig med personalplanering, rekrytering och omställning samt löneadministration och policies. Enheten ska vidare tillhandahålla och utveckla verktyg för individuella medarbetarplaner, medarbetarsamtal och träna organisationen i att använda dessa på ett professionellt sätt. Enheten ska också ansvara för att det systematiska arbetsmiljöarbetet präglar kontorets arbetsvardag, så att kostnaderna för ohälsa kan minimeras.

Trafikplaneringsenheten

Trafikplaneringsenheten ska utifrån ett helhetsperspektiv medverka till att Stockholmsregionen utvecklas mot ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Detta sker genom medverkan i stadens översiktsplanering så att utvecklingen av markanvändning och trafiksystem samordnas och genom ett nära samarbete med den långsiktiga planeringen hos Vägverket, Banverket, SL samt större Mälardalsstäder. Trafikplaneringsenheten ansvarar för övergripande uppföljningar och analyser av transportsystemets funktion för alla transportslag och tar fram kommungemensamma strategier och policies för olika transportslag med kvalitetsaspekter i form av miljökonsekvenser, tillgänglighet, framkomlighet och trafik-säkerhet. Enheten svarar härvid även för utvecklingsarbete för att höja transportsystemets kvalitet och effektivitet. Trafikplaneringsenheten svarar för strategisk information och attitydpåverkan för att underlätta resandet i regionen och höja trafiksäkerheten och miljömedvetandet.

Trafiktjänsten

Trafiktjänsten anlägger, underhåller och sköter trafiksignaler, trafikordningar och skyltar av olika slag samt ansvarar för dokumentation av detta. Det operativa drift- och underhållsansvaret för stadens trafik- och ledningstunnlar samt gatuvärme ligger också här, liksom skadedjurshantering och flaggning på allmän plats. Avdelningen sköter inhämtning av olika typer av trafik- och miljöinformation genom trafikmätning, kameror och mätutrustning på strategiska ställen i stadens gatunät. Driftverksamheten pågår dygnet runt alla årets dagar för att säkerställa god framkomlighet, trafiksäkerhet och tillgänglighet i Stockholmstrafiken. Stadens andel av det med Vägverket gemensamma ”Trafik Stockholm” är placerad på trafiktjänsten. Här samlas information ihop och omvandlas till trafikinformation riktad till trafikanterna. Trafikledning, störningshantering och vägassistansbilar sköts av Trafik Stockholm.

Gatuavdelningen

Gatuavdelningen är väghållare för det kommunala vägnätet inom stadens gränser och svarar därmed för den fysiska utformningen och förvaltningen av stadens gator och torg. Genom att samla ansvaret för såväl investeringar i ny infrastruktur som utveckling samt drift och underhåll av befintliga anläggningar ges förutsättningar för en helhetssyn på trafiksystemets löpande funktioner och sambandet mellan investeringar och kapitalbevarande. Gatuavdelningen upprättar i samarbete med respektive stadsdelsförvaltning lokala trafik- och gatumiljöplaner samt svarar för program, projektering, anläggning samt drift och underhåll av infrastrukturen i huvudsak genom upphandling av konsulter och entreprenörer och genom beställning hos Trafiktjänsten. Gatuavdelningen är som väghållare ansvarig för trafiksignalanläggningarna och annan trafikstyrning, samordning av olika gatuarbeten, lokala trafikföreskrifter, dispenser, vissa markupplåtelse, grävningstillstånd, tillfälliga trafikordningar samt trafikinformation. Avdelningen har ett huvudansvar för kontakter med allmänheten i löpande trafik- och förvaltningsfrågor och för samordning och kontakter med stadsdelsförvaltningarna i trafik- och gatufrågor.

Parkeringsavdelningen

Avdelningen ansvarar för att på ett serviceinriktat och rättsäkert sätt uppnå framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet i stockholmstrafiken. Detta sker genom information, prioriterad parkeringsövervakning, parkeringsreglering, fordonsflyttning samt eskort av specialtransporter. Avdelningen svarar också för fordonsflyttning och eskort av specialtransporter samt utveckling inom parkeringsområdet, främst vad avser kundservice. Parkeringsavdelningen kommer att bli den i särklass största avdelningen inom det nya Trafikkontoret, sett till antalet anställda. Genom att avdelningen får en mer renodlat ope-

rativ roll borde avdelningsledningen mer kunna fokusera på arbetsledning och därmed skapa en bra trivsel och arbetsmiljö för parkeringsvakterna, som är ofta en utsatt personalgrupp.

Nämndens mål

Utifrån kommunfullmäktiges mål har nämnden fastställt följande inriktningsmål;

- ? Beakta FN:s barnkonvention och stadens handlingsprogram i sin verksamhet, förbättra funktionshindrades livssituation genom att förbättra tillgängligheten i den fysiska miljön. Vara en modern och attraktiv arbetsplats.
- ? Bidra till utveckling av trafiksystemen och till god framkomlighet i en ren och trygg stad samt verka för goda förutsättningar för näringslivet.
- ? Bidra till en hållbar tillväxt genom att tillskapa en god livsmiljö präglad av ekonomisk, socialt och ekologiskt uthållig utveckling.
- ? I sin verksamhet främja integration och stärka inflytandet för brukarna.
- ? Bedriva verksamheten på ett effektivt sätt inom givna budgetramar.

PRIORITERADE INRIKTNINGAR

De prioriterade inriktningarna är kommunfullmäktiges preciseringar av målen för det närmast kommande året. De ska förtydligas i nämndernas generella åtaganden.

De prioriterade inriktningarna och nämndens generella åtaganden redovisas under vart och ett av målen i verksamhetsplanen. En samlad redovisning över mål, prioriterade inriktningar och åtaganden redovisas i särskild del till nämnden (Del 2 bilaga 1).

FÖRBÄTTRA VÄLFÄRDEN OCH DE KOMMUNALA VERKSAMHETERNA

Kommunfullmäktiges prioriterade inriktningar

- ? Barns och ungdomars villkor i Stockholm skall förbättras utifrån en helhetssyn på deras vardag och möjligheten att påverka denna
- ? Staden ska ha en bra omsorg, vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor
- ? Kompetensförsörjningen ska säkras och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjudas medarbetarna

Nämndens åtaganden

- Trafiknämnden åtar sig att*
- ? i sin verksamhet beakta FN:s barnkonvention och stadens handlingsprogram för genomförande av barnkonventionen
  - ? årligen ta fram och genomföra handlingsplaner för att öka tillgängligheten för funktionshindrade
  - ? stödja och utveckla kompetens och ledarskap, öka den etniska mångfalden och jämställdheten samt aktivt arbeta för att minska sjukfrånvaron

Samtliga nämnder ska i sina verksamhetsplaner 2005 redovisa en plan och en åtgärdslista över vad som behöver utvecklas, uppmärksammas eller förändras för att konventionens intentioner ska förverkligas.

För trafiknämnden gäller det huvudsakligen att se över gatumarken ur barns synvinkel. Att ta fram en plan och åtgärdslista hinns inte med till denna verksamhetsplan. Kontoret får återkomma senare till nämnden med ett förslag.

Förbättra funktionshindrades livssituation

Gatu- och fastighetsnämnden redovisade i sin verksamhetsplan 2005 en fristående ettårig handikappplan på det sätt som har skett under senare år. Denna plan föreslås även gälla för trafiknämnden. Planen redovisas i bilaga 5. Se även avsnitt ”Tillgänglighetsprojektet”².

Medarbetare

Stödja och utveckla kompetens och ledarskap

Med utgångspunkt från stadens personalpolitik och personalstrategi kommer kontoret arbeta fram ett professionellt arbetssätt mellan chef och medarbetare i syfte att utveckla effektiviteten i verksamheten.

Kontoret kommer att:

- Införa rutiner för den kort- och långsiktiga verksamhetsplaneringen på individnivå
- Kontinuerligt följa upp verksamheten, kunskapsgapet, hälsosituationen och kontorets gemensamma värderingar, vilka ligger till grund för ett kvalitativt medarbetarsamtal
- Se över lönepolicyn, uppdatera befattningsvärderingarna, ge stöd till cheferna vid lönesättning, lönerevision och lönesamtal med hjälp av ett löneanalysverktyg
- Genomföra en ledarutvecklingsprogram i syfte att träna cheferna i det professionella arbetssättet mellan chef och medarbetare
- Genomföra en modell för kompetensinventering och kompetensplanering

Minska sjukfrånvaron

Det åtgärdsprogram för att minska sjukfrånvaron, som genomfördes på gatu- och fastighetskontoret under 2003 – 2004, kommer att utvärderas. Kontoret kommer sträva efter att bibehålla de arbetsformer och resultat som har uppnåtts genom programmet.

Kontoret kommer att:

- Koncentrera sig på tidigt ingripande och aktiv kontakt vid nya sjukfall
- Ta tag i och utreda korttidsfrånvaro för att förebygga framtida sjukfall
- Arbeta med förebyggande insatser för att behålla de goda resultat som uppnåtts
- Utarbeta personalekonomiskt bokslut med fokus på hälsoarbete (hälsobokslut)
- Erbjuda friskvårdssatsningar och rehabiliteringsåtgärder för att underlätta för de sjukskrivna att återgå i arbete på hel- eller deltid.

Trafikkontoret som attraktiv arbetsgivare

Alternativa arbetsformer

För att öka flexibiliteten i arbetslivet och underlätta framtida rekrytering kommer kontoret arbeta med att utveckla alternativa arbetsformer. Distansarbete har på gatu- och fastighetskontoret varit en accepterad arbetsform och kommer troligen även att vara så på trafikkontoret.

Arbetsmiljö

Som ett led i den pågående kompetensförsörjningsprocessen kommer arbetsmetoden ”Vår arbetsplats” (s.k. Pusslet) som använts på gatu- och fastighetskontoret att utvecklas. Metoden bygger på föreskrif-

---

² Se sid 11

ten om Systematiskt arbetsmiljöarbete. Syftet med Pusslet är att öka medarbetarnas delaktighet och inflytande och stimulera alla att medverka i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Kontoret kommer att:

- Sträva efter att minst 90% av medarbetarna upplever sin arbetsmiljö som tillfredsställande år 2006
- Utarbeta en ny Pusselbit för ledarskap
- Erbjuder seminarier och arbetsmiljöutbildningar till chefer/arbetsledare, skyddsombud och medarbetare
- Genomföra utbildningar till cheferna i samtalen inför förändringarna i verksamheten/ organisationen
- Organisera nätverk för chefer med personalansvar för att ge återkommande stöd i samband med förändringarna i verksamheten/organisationen

Friskvård och hälsoutveckling

För att stimulera medarbetare och chefer att bibehålla och stärka sin hälsa, öka medvetenheten om livsstilens betydelse för livsglädje och prestationsförmåga samt öka medvetenheten kring hälsans betydelse för arbetssituationen i stort, kommer en rad insatser för friskvård och hälsoutveckling att genomföras.

Kontoret kommer att:

- Erbjuder medarbetarna ett attraktivt utbud av hälso- och friskvårdsaktiviteter
- Fortsätta satsa på riktade hälsoutvecklingsprojekt
- Anordna motionskampanjer, hälsoseminarier och föredrag

BYGGA BOSTÄDER OCH UTVECKLA STOCKHOLM

Kommunfullmäktiges prioriterade inriktningar

- ? Nya bostäder som alla kan efterfråga skall byggas
- ? Staden skall verka för en väl fungerande arbetsmarknad, goda förutsättningar för näringslivet, utveckling av trafiksystemen samt att regionens betydelse stärks

Nämndens åtaganden

- Trafiknämnden åtar sig att*
- ? svara för drift, underhåll, nyanläggning/ombyggnad och utveckling av stadens trafiksystem på ett sådant sätt att framkomligheten, tillgängligheten, trafiksäkerheten och trafikmiljön förbättras
- ? genom att upplåta mark, underhålla och utveckla stadens trafiksystem skapa goda förutsättningar för näringslivet.

Ett hållbart trafiksystem

Ansvarsområdet omfattar strategisk trafikplanering, planering och styrning av stadens infrastruktur, projekt inom trafikens utvecklingsområden, trafikantinformation, allmän analys och uppföljning av trafikflöden, framkomlighet och trafiksäkerhet. Detta omsätts i konkreta åtgärder genom drift och underhåll samt investeringar i stadens gator med tillhörande anläggningar. I verksamheten ingår även upplåtelse av offentlig plats och drift och investeringar av vissa kommuncentrala parker.

Verksamhetsplanen innehåller investeringsprojekt för sammanlagt 737 mnkr för 2005. I bilaga 3 redovisas samtliga projekt större än 20 mnkr. Av redovisningen framgår stadens investeringsutgifter, en allmän presentation av projektet och i vilket skede projektet befinner sig. Projekt mindre än 20 mnkr redovisas endast i sifvertabellerna i nämnda bilaga.

Utveckling av trafiksystemet

Miljöavgifter

Arbetet med att genomföra beslutet om ett fullskaleförsök med miljöavgifter för biltrafiken i Stockholm leds av kommunstyrelsen. Ett särskilt kansli har inrättats vid stadsledningskontoret med uppgift att leda och samordna arbetet. Kontoret deltar aktivt i arbetet.

Försöket planeras att genomföras under perioden augusti 2005 – juli 2006. Vägverket svarar för det tekniska genomförandet och upptagandet av miljöavgifterna, vilka formellt sett är en statlig skatt.

Som väghållare har nämnden ansvar för nödvändiga fysiska åtgärder med anledning av försöket. Dessa omfattar t.ex. att iordningställa busshållplatser och säkerställa framkomligheten för de bussar som ska trafikera de nya linjerna som planeras i samband med försöket.

Kontoret är också ansvarigt för de trafikmätningar som ska ligga till grund för utvärdering av försöket och deltar i arbetsgrupper som planerar och genomför uppföljning och utvärdering av försöket.

Trafikplanering

Kontoret ska bidra med analyser av trafiksystemet för att öka förståelsen för trafikens samspel med övriga samhällsfunktioner. Detta förbättrade kunskapsunderlag ska ligga till grund för arbete med tänkbara åtgärder i samband med pågående och kommande infrastrukturprojekt.

Kontorets trafikexpertis deltar i programskedet i större stadsbyggnads- och exploateringsprojekt samt när det gäller genomförande av större exploateringsprojekt, med fokus på trafikkonsekvenser under byggskedet. Framkomligheten i huvudvägnätet är viktig både för kollektivtrafiken och biltrafiken och kommer att följas upp.

Information om och styrning av trafiken

Trafik Stockholm

Arbetet i Trafik Stockholm – den med Vägverket gemensamma vägtrafikcentralen – har under lång tid fått fokuseras på förberedelserna för Södra Länkens trafiköppnande. Södra Länken har nu öppnats och arbetet kan inriktas på att förbättra framkomligheten och säkerheten på huvudvägnätet.

Genom att inrikta arbetet på att minska störningskänsligheten och snabbare lösa upp de störningar som uppkommer vid exempelvis trasiga trafiksignaler och andra icke planerade händelser kan framkomligheten på huvudvägnätet förbättras. Ytterligare kameror kommer att sättas upp på starkt trafikerade korsningar i innerstaden, vilket underlättar för operatörerna i Trafik Stockholm att leda och informera trafikanterna vid uppkomna störningar. Kamerabilderna kommer även att vara tillgängliga på www.trafiken.nu.

Trafikanterna kan genom Trafik Stockholm informeras på ett bättre sätt om den aktuella trafiksituationen och även om planerade evenemang, trafikavstängningar m.m.

www.trafiken.nu

Den med SL och Vägverket gemensamma webbsidan ska utvecklas och kännedomen om sidan ska öka. Trafik Stockholm kommer att få möjlighet att direkt gå in och påverka meddelandena på webbsidan, så att informationen alltid är korrekt och aktuell. [Webbsidan](http://www.trafiken.nu) blir en av Trafik Stockholms viktigaste kanaler för att sprida trafikinformation. Under året kommer olika tjänster att utvecklas som gör att informationen ska bli mer tillgänglig. Medel för detta har ansökts från Kompetensfonden.

Aktuell information om trafiksituationen

Under 2004 har mätning av restider på delar av huvudvägnätet inom Stockholm upphandlats. Olika metoder ska utvecklas för att utnyttja de restidsdata som informationen ger. Det handlar t.ex. om att göra beräkningar av normalrestider och korttidsprognoser.

VMS-skyltar

VMS-skyltar³ kommer att tas i bruk, bl. a. i Kistaområdet, i syfte att ge trafikanterna aktuell information om trafiksituationen.

Lokal Vägdatabas

En ny nationell standard för att hantera information knutet till nätet av gator och vägar har utvecklats och kan nu börja användas. Inom kontoret kommer hanteringen av lokala trafikföreskrifter vara en av de första verksamheterna att använda sig av den nya standarden.

Trafikdata

Trafikdata genereras inom kontorets olika verksamheter men även hos andra aktörer som Vägverket. Dessa trafikdata måste göras tillgängliga för övriga verksamheter. Under året startar ett arbete i syfte att ta ett samlat grepp om hanteringen av trafikdata.

Större vägprojekt för bättre framkomlighet

Södra länken

Södra länken öppnades för trafik i oktober 2004. Vägverket, som är huvudman för utbyggnaden, räknar med att budgeten för Södra länken (7 900 mnkr) kommer att kunna hållas. Under 2005 utförs avslutande arbeten för Södra Länken samtidigt som dess trafikkonsekvenser kommer att utvärderas.

Norra länken

Kommunfullmäktige har godkänt en överenskommelse med Vägverket om finansiering av Norra Länken. Överenskommelsen innebär att Norra Länken byggs så snart som planeringen medger detta och att staden bidrar med ett belopp om 1 550 mnkr.

Detaljplanen för den del av Länken som har saknats, delen Norrtull – Roslagstull, antogs av fullmäktige i mars 2004. Planen är överklagad till regeringen.

Kontoret medverkar aktivt i det återstående planerings- och projekteringsarbetet för Norra Länken. Förberedande byggnadsarbeten beräknas påbörjas i slutet av 2005.

Förbättrade nord - sydliga förbindelser

I början av 2005 ska staden ta ställning till alternativen i Vägverkets vägutredning. I utredningen redovisas två olika vägsträckningar tillsammans med ett ”kombinationsalternativ” och ett nollalternativ. Efter denna remissomgång kommer Vägverket att förordas ett alternativ och överlämna detta till regeringen för tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken.

E18 Hjulsta – Kista

Sedan regeringen givit tillstånd enligt miljöbalken för det s.k. yalternativet kan återstående planering och projektering genomföras under 2005 - 2006. Byggstart sker i slutet av 2006 och byggnadstiden beräknas till ca fem år. Staden svarar för kostnaderna för de två ca 300 meter långa överdäckningarna av vägen.

Större projekt för bättre kollektivtrafik

Utbyggnad av den nya Årstabron avslutas

Den nya järnvägsbron över Årstaviken, vilken Banverket är huvudman för, tas i bruk under året. Därefter kommer den gamla bron att tas ur trafik under drygt ett halvår för renovering. Parallellt med byggandet av den nya Årstabron pågår byggandet av en ny pendeltågsstation vid Årstaberg med tillhörande bussterminal. Den nya pendeltågsstationen tas i bruk i början av år 2006.

---

³ Skyltar med variabel text

Planering för pendeltågstunneln i centrala Stockholm fortsätter

Under 2005 arbetar över 300 personer med den fortsatta planeringen och projekteringen av Citybanan. Denna omfattar en pendeltågstunnel under Stockholms innerstad med tre stationer, Stockholm Södra, Stockholm City och Odenplan. Banverket har under 2004 överlämnat järnvägsutredningen för Citybanan till regeringen för tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken.

Staden medverkar aktivt i utredningsarbetet och svarar bl.a. för detaljplanearbetet. Byggstart beräknas kunna ske under 2006, men redan under 2005 kommer en del förberedande arbeten att genomföras. Enligt regeringens uppdrag till Banverket ska Citybanan tas i drift senast år 2011.

Fortsatt utbyggnad av Tvärbanan

Den fortsatta utbyggnaden av Tvärbanan omfattar dels Tvärbana Ost, delen Hammarby Sjöstad – Slussen, dels Tvärbana Norr, Alvik – Solna och Alvik – Kista - Helenelund. Banverket har i sin investeringsplan tagit upp statsbidrag med 50 % av kostnaderna för den fortsatta utbyggnaden.

Utbyggnad av Tvärbanan till Slussen ingår som en del i projektet Danvikslösen, ett stadsbyggnadsprojekt som utgör östra delen av Hammarby Sjöstad och även omfattar ett område inom Nacka kommun. Detaljplaner för Danvikslösen inklusive Tvärbanan beräknas kunna antas under 2005.

Tidpunkten för utbyggnad av Tvärbana Norr, från Alvik och norrut, är beroende av SL:s möjligheter att inrymma projektet i sin budget.

Befintligt huvudvägnät

Skötsel av gator, broar, belysning, signaler, tunnlar m m.

Drift- och underhållsplaner för att motverka kapitalförstöring

En väl underhållen infrastruktur har stor betydelse för stockholmarna, näringslivet och besöksnäringen. Ett långsiktigt och välplanerat underhållsarbete är dessutom en förutsättning för att staden inte på sikt ska förstöra det egna kapitalet från tidigare generationers investeringar.

En reviderad drift- och underhållsplan för gator, broar och belysning fastställdes av nämnden under 2004. Enligt planen är det viktigt att välja rätt åtgärd och sätta in den vid rätt tidpunkt. Några exempel;

- Om man dröjer för länge med att exempelvis underhålla en gata riskerar man att underhållskostnaderna blir 4 – 5 ggr högre än om den utförs i optimal tid.
- En senareläggning av omisolering av brobaneplattor ger en betydande merkostnad. En omisolering kostar 1 000 – 2 000 kr/m² beroende på objektets läge. Utbyte av hela plattan kostar 10 000 – 15 000 kr/m².

Enligt uppdrag i budget ska nämnden uppdatera underhållsplanen löpande och redovisa förslag till åtgärder för att förbättra uppfyllelsen av planen till kommunfullmäktige. Kontoret återkommer till nämnden med förslag om fortsatt hantering.

Kör- och gångbanor

Utrymmet för planerat underhåll är mycket begränsat. Nämnden kommer att arbeta aktivt med att skapa ett större utrymme för planerat underhåll genom att prioritera arbetsuppgifter i verksamheten och minska kostnader för konsulter och vissa gemensamma kostnader.

Verksamheten påverkas av minskat budgetutrymme, men också av marknadens prisnivåer. För 2005 innebär detta att beläggningar på det högtrafikerade gatunätet prioriteras framför bostadsområden i framförallt ytterstaden. Akuta arbeten kan komma att öka.

Exempel på större beläggningsarbeten är Drottningholmsvägen mellan Rånövägen och Gubbkärrsvägen och Kvarnbacksvägen. Bland kantstensarbeten kan nämnas Hägerstensvägen och Friherregatan.

Broar och viadukter

Enligt drift- och underhållsplanen för broar och viadukter kommer omisolering av brobanepplattor samt impregnering av betongkonstruktioner att prioriteras. Under året planeras bl.a. arbeten på Riddarholmsbron, Mäster Samuelsgatan över Sergelgatan och Ulvsundavägen över Sundbybergskopplet. Några större stödmurar kommer också att repareras som muren på Hornsgatspuckeln.

Trafikanordningar

Kontoret har sedan tidigare åtagit sig att omedelbart åtgärda fel på trafikanordningar och på viktiga vägmärken som kan innebära fara för person eller hinder för trafik samt att övriga märken åtgärdas inom tre arbetsdagar.

Detta har tidigare kunnat utföras till 100 %. Kostnaderna har ökat p.g.a. ökad vandalisering och stöld av skyltar samt att införandet av nytt skyltmateriel ökar lager- och reservdelskostnaderna. Budgetramen för 2005 kommer troligtvis inte att medge att alla skador på trafikanordningar kan åtgärdas utan prioritering får ske för sådant som är direkt trafikfarligt.

Trafik- och ledningstunnlar

Underhållet av både trafik- och ledningstunnlar är eftersatt. Behovet av akuta åtgärder ökar för att inte trafikfara ska uppstå i trafiktunnlarna och för att funktionerna ska kunna uppehållas i ledningstunnel-systemet.

Belysning för en tryggare stadsmiljö

Satsning görs framförallt i ytterstadsområden på bättre belysning i utsatta områden vid t.ex. tunnelbanestationer och parkvägar. Medel som beviljats från miljömiljarden gör det möjligt att byta energislösande armaturer mot energisnåla.

Offentliga toaletter

En utbyggnad av stadens offentliga toaletter har genomförts under många år. Mynttoaletter och urinoarer finns nu placerade på de mest frekventa platserna i innerstaden och vid centrumanläggningar i ytterstaden⁴.

Kontorets bedömning är att med nuvarande driftbudget kan inga fler toaletter och urinoarer placeras ut. Behov av fler toaletter finns dock ur tillgänglighetssynpunkt då många personer med funktionshinder måste ha tillgång till toaletter, men tillsammans med de problem som missbrukare och uteliggare förorsaker bör inte utbyggnad ske som medför kostnader för kontoret⁵.

Önskemål om att bygga fler offentliga toaletter kommer ständigt till kontoret och då speciellt från personer med funktionshinder. En lösning som har prövats med bra resultat är att i samband med större ombyggnader av torgytor, där nya kiosker ska byggas, även kombinera kioskverksamheten med en offentlig toalett. Kioskägaren får själv svara för och bekosta drift, underhåll och städning av toaletten, mot att avgiften (5 kronor) tillfaller kioskägaren. Toaletten får på så sätt också en bevakning.

Gatuvärme

Den inventering som påbörjades under 2004 kommer att fortsätta. Kontoret avser att presentera åtgärdsförslag för nämnden under 2005.

Skulle markvärmen bli taxefinansierad förenklas det administrativa arbetet och ger säkrare intäkter för staden. På den tekniska sidan ska möjligheterna för att kunna bygga om befintligt markvärmenät ses över. Syftet är att möjliggöra att en fastighet kan stängas av från systemet om ägaren inte önskar ha markvärme.

---

⁴ Det finns cirka 100 olika offentliga toaletter i Stockholm. På Stockholm Visitors Board AB webbplats, www.stockholmtown.com, finns en förteckning över stadens alla offentliga toaletter. Förteckningen finns även i gatu- och fastighetskontorets broschyr "Offentliga toaletter i Stockholm"

⁵ Avgiften för ett toalettbesök är 5 kr och tillfaller entreprenören som ett incitament för att hålla en god standard på toaletten. Den totala kostnaden per besök var ca 30 kr (2003).

Markupplåtelser

Kommunfullmäktiges beslut i budget 2005 innebär att stadsdelsnämnderna får ett utvidgat ansvar för markupplåtelser när det gäller ärendetyperna ”containrar, arbetsbodas, byggnadsställningar med eller utan reklam, mobilkranar, byggskyltar” i den mån upplåtelsen inte innebär att en lokal trafikföreskrift måste ändras. Trafiknämnden ska ansvara för upplåtelser som kräver ändring av lokal trafikföreskrift och samordna stadens remissyttranden gentemot polismyndigheten.

I det förslag om budget 2005 som kommunfullmäktige förväntas ta ställning till den 9 maj 2005 hantearas vissa gränssnittsfrågor⁶. Enligt förslaget ska stadsdelsnämnderna tillföras ansvar för markupplåtelser som normalt inte innebär ändring av lokala trafikföreskrifter, motsvarande cirka 700 ärenden/år, vilket kan jämföras med att trafiknämnden nu handlägger ca 3 100 ärenden och stadsdelsnämnderna ca 1 100 ärenden. Trafiknämnden får ansvar för markupplåtelser för de ärendetyper som medför ändringar av lokala trafikföreskrifter, andra trafikkonsekvenser eller som avser ansökningar för flera stadsdelsområden.

Utveckling av stadsdelsförvaltningarnas tekniska verksamhet

Nämnden ska även fortsättningsvis ansvara för utvecklingsarbete, samordning, stöd och uppföljning av städning och snöröjning i staden.

En styrgrupp med representanter från gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna inrättades 2001. Arbetet fortsätter och omfattar renhållning, vinterväghållning och parkskötsel, med kartläggning av avtal som reglerar ansvarsfrågor och kontroll av gränser mellan staden och övriga fastighetsägare. Försök pågår med alternativa halkbekämpningsmaterial som även testas för dammbindning.

Tillgänglighetsprojektet

Staden har satt som mål att vara ”Världens mest tillgängliga huvudstad senast år 2010”. Sedan år 1999 har 100 mnkr årligen avsatts för att förbättra tillgängligheten för människor med funktionshinder inom stadens fastigheter och i den offentliga miljön. Även för år 2005 avsätts 100 mnkr. Arbetet bedrivs i det s.k. tillgänglighetsprojektet.

Kontoret förslag till åtgärder redovisas i sin helhet i bilaga 4. Åtgärderna har tillkommit bl.a. efter förslag från stadsdelsförvaltningarna, handikapprådet och handikapporganisationerna. Dessutom har medel avsatts för åtgärder från tillgänglighetsplanerna i de stadsdelar där planer upprättats och inventerats.

Åtgärdsplanen har behandlats i gatu- och fastighetsnämndens handikappråd. Om det visar sig senare att något åtgärdsförslag inte är av tillräcklig tillgänglighetsförbättrande karaktär vill rådet ha möjlighet att kunna stryka ett sådant delprojekt.

Exempel på åtgärder i planen är ledstråk för synskadade, ombyggnad av övergångsställen och förbättringar av gångbanor och cykelvägar. Av de budgeterade medlen avsätts 5 mnkr för åtgärder inom kulturnämndens ansvarsområde och 10 mnkr inom idrottsnämndens ansvarsområde.

Arbetet med upprätta tillgänglighetsplaner för varje stadsdel har påbörjats och 2005 – 2006 kommer planer att upprättas för varje stadsdel. Planerna kommer att gälla de tillgänglighetsfrågor som berör trafiknämndens ansvarsområde.

Kontoret kommer, enligt uppdrag från kommunfullmäktige, att genomföra en informationskampanj riktad till stadens alla näringsidkare och anordnare av offentlig verksamhet med inriktningen ”en stad för alla – överallt”. Arbetet med kampanjen kommer att pågå under 2005.

---

⁶ Förslag till budget 2005 för mark- respektive trafiknämnden. Kommunfullmäktiges beslut i budget om förändrade ansvarsområden för stadsdelsnämnderna gäller från den 1 juli 2005. Enligt förslaget ska den förändrade ansvarsfördelningen träda i kraft först den 1 januari 2006.

Samarbetet fortsätter med Göteborg och Malmö för att utbyta erfarenheter om tillgänglighetsarbetet i de tre städerna. Ett nätverk mellan de nordiska huvudstäderna håller på att upprättas.

Trafiksäkerhet

Sedan mitten av 1990-talet har antalet polisrapporterade trafikolyckor och antalet trafikskadade ökat kraftigt. Över hälften av de dödade under åren 2000 - 2003 var oskyddade trafikanter. Problemområden i stockholmstrafiken är att många kör för fort och att samspelet fungerar dåligt. Stockholmarna är också dåliga på att använda bilbälte och problem finns med att bilister är påverkade av alkohol eller andra droger.

Ett nytt trafiksäkerhetsprogram för åren 2005 - 2010 har tagits fram. Programmet har varit på remiss till stadens nämnder och bolag. Kommunfullmäktige godkände programmet i februari 2005. Programmet innehåller fem åtgärdsområden:

- ? Trafiksäkra trafikanter
- ? Säker trafikmiljö för oskyddade trafikanter
- ? Säker trafikmiljö för skyddade trafikanter
- ? Trafiksäkra resor och transporter
- ? Organisation och kunskapsunderlag

Trafiksäkra trafikanter

- ? Planering och genomförande av automatisk hastighetsövervakning sker på någon plats i Stockholm.

Säker trafikmiljö för oskyddade trafikanter

- ? Genomförande av kommunikationsinsatser, bl.a. för att få barn delaktiga i beslutsprocessen, i samband med demonstrationsprojektet Säker huvudgata, Hornsgatan.
- ? En del i strategin för att förbättra trafiksäkerheten i staden är att förbättra trafikmiljön på huvudgatorna framför allt för oskyddade trafikanter. Ett åtgärdsprogram kommer att tas fram. Arbetet består inledningsvis av en kartläggning där trafiksäkerhetsläget för alla huvudgator beskrivs översiktligt.
- ? Fortsatt arbete med att ta fram hjälpmedel för att förbättra trafiksäkerheten på skolvägar samt utveckla och sprida kunskap inom området barn, trafik och trafiksäkerhet.
- ? Gatu- och fastighetsnämnden beslutade under 2003 att införa 30-zoner. Under 2004 har förslaget varit på remiss hos stadsdelarna. 30-zonerna på lokalgator i alla bostadsområden infördes i februari 2005. I samband med genomförande planeras en stor informationskampanj. Kommunfullmäktige har uppmanat nämnden att, tillsammans med stadsdelsnämnderna, utvärdera genomförandet för att se till att det finns tillräckliga stråk av huvudgator.

Säker trafikmiljö för skyddade trafikanter

- ? Utbytet av farliga belysningsstolpar till eftergivliga fortsätter enligt tioårsplanen. Därutöver kommer, enligt uppdrag av nämnden, en handlingsplan för utbyte av alla typer av stolpar i gatumiljön att tas fram under året.

Trafiksäkra resor och transporter

- ? För kvalitetssäkring av transporter ska bl.a. gatu- o fastighetskontorets trafiksäkerhets- och miljöpolicy för tjänsteresor revideras. Trafiksäkerhets- och miljökrav att använda vid upphandling ska tas fram.

- ? Utvärdering ska göras av det försök med 20 fordon som installerats med ISA⁷. Därefter tas en strategi för införande av ISA i Stockholm. Utrustning installeras i flera fordon och den digitala kartan kompletteras med alla lokalgator i samband med att 30-zonerna genomförts.

Organisation och kunskapsunderlag

- ? En årlig ”enkla” rapport – uppföljning av trafiksäkerhetsprogrammet samt kvartalsvis utgivning av ett ”olycksblad” ska tas fram. Olycksdrabbade platser/olyckstyper kartläggs årligen och en trafiksäkerhetsanalys görs.
- ? Nyckeltal för trafiksäkerhet (t.ex. hastigheter, bilbältesanvändning, cykelhjälm användning, nykterhet) ska tas fram.
- ? Kontoret ger stöd till lärare för att arbeta med trafiksäkerhet/trafik integrerat i undervisningen. Detta arbete sker i samarbete med Trafikkontoret i Göteborg och Gatukontoret i Malmö. En pedagogisk webb (trafikeniskolan.se) ska blir klar i början av året.

Framkomlighet

Kollektivtrafik i gatunätet och förbättrad gatumiljö

Kompletterande åtgärder kommer att utföras på busstomnätets linjer 1 - 4. Åtgärderna samfinansieras av staden och landstinget i enlighet med det avtal om utbyggnad av stomnätet som gäller t.o.m. år 2005. Åtgärderna rör främst hållplatsutbyggnader och bussprioritering i trafiksignaler.

Hållplatsutbyggnader och framkomlighetsförbättrande åtgärder kommer också att göras som en del av försöket med miljöavgifter i Stockholm.

Planering och projektering kommer att inledas för att möjliggöra reguljär spårvagnstrafik mellan Centralen och dels Djurgården, dels Värtan - Hjorthagen.

Trafiksignaler

Trafiksignalerna är av strategisk betydelse för både trafiksäkerhet, framkomlighet och miljö. Under 2005 – 2007 ska trafiksignalernas betydelse för miljön demonstreras i praktiken inom projektet ”Minskade emissioner med adaptiva trafiksignaler”⁸.

Den systematiska genomgången av bussarna framkomlighet inklusive översyn av prioritering i trafiksignalerna kommer att fortsätta.

Fortsatt test av ny trafiksignalteknik kommer att ske genom att bygga ut, komplettera och uppgradera systemet med SPOT-teknik⁹ på Kungsholmen.

Ytterligare förbättringar av trafiksignalerna kräver anpassningar till lokala trafiktekniska krav. En förutsättning för detta arbete är att fortsätta utvecklingen av trafiksignallaboratoriet där lösningar kan testas i simuleringsprogram innan de installeras.

I Trafik Stockholms verksamhet ingår att vid större incidenter ha möjlighet att ställa om trafiksignaler. Särskilda åtgärdsplaner förbereds där särskilda programval för trafiksignaler utvecklas.

Fler ska använda cykeln

Målet är en ökad säkerhet för cyklister och att allt fler ska använda cykeln. Det nuvarande nätet av cykelbanor och cykelfält ska utvecklas till ett sammanhängande nät för hela staden.

---

⁷ Intelligent hastighetsanpassning

⁸ Finansiering ur Miljömiljarden. Projektet vilar på erfarenheter av EU-projektet Trendsetter.

⁹ Trafikstyrningssystem med hjälp av trafiksignaler

Under 2004 har Cykelfrämjandet genomfört s.k. cykelvägsanalyser i innerstaden. Kontoret har också låtit stadens utrednings- och statistikkontor genomföra en undersökning om cyklandet i Stockholms innerstad. Som en följd av detta kommer kontoret att se över och revidera Cykelplan 98 för Stockholms innerstad och presentera en ny plan årsskiftet 2005/2006.

I och med att genomförandet av cykelplanen i innerstaden p.g.a. budgetskäl dras ut i tiden blir prioriteringen mellan de olika projekten viktigare. Under år 2005 kan tre av de allra mest angelägna projekten påbörjas:

- Birger Jarlgatan, Nybroplan - Roslagstull
- Klarabergsgatan
- Långholmsgatan

För ytterstaden saknas cykelplan, men under 2004 har underlag för en plan utarbetats och skickats på remiss. Även i ytterstaden har ett antal cykellänkar valts ut för att bilda ett sammanhängande huvudnät för cykeltrafiken. Samtliga länkar som ingår i planen har inventerats. Under våren 2005 förväntas nämnden fatta inriktningsbeslut.

Ny plan för cykelvägvisningen i ytterstaden har färdigställts under 2004. Skyltning av de större stråken kommer att slutföras under 2005. Upprustning och komplettering och av nya och befintliga cykel-parkeringar i inner- och ytterstaden fortsätter enligt planerna.

I ytterstaden fortsätter arbetet med ombyggnaden av Rågsvedsvägen, bl.a. med cykelbanor för högre trafiksäkerhet. Ombyggnaden beräknas bli klar under 2006. Arbetet med att förse Sandviksvägen i Hässelby med nya cykelbanor kommer att påbörjas. En ny gång- och cykelväg vid Årstafältet längs Huddingevägen planeras 2005 liksom breddning av cykelfält längs Runda Vägen i Alvik.

Nämnden har gett kontoret i uppdrag att fortsätta förbereda införandet av smarta citycyklar till tidig sommar 2005¹⁰. Målet är att kostnaderna kan täckas av intäkter så att inte driftbudgeten belastas.

Större upprustningar

Nordsydaxeln

Nordsydaxeln omfattar sträckningen från Norra länken - Klarastrandsleden – Blekholmstunneln - Centralbron - Söderleden till Nynäsvägen. Byggstarten av de större reparationsåtgärderna på Nordsydaxeln har efter sammanvägning med stadens övriga projekt senarelagts två år. Akuta reparations- och brandskyddsåtgärder kommer dock att vidtas under år 2005. Byggstart av installationsarbeten och förberedande arbeten i driftutrymmen, dvs. arbeten som ej påverkar trafiksituationen, kommer också att ske.

En närmare redovisning av projektets olika delar lämnas i bilaga 3 sid 52.

Klarastrandsleden

Kontoret har genomfört en förprojektering av första etappen i en utbyggnad av Klarastrandsleden. Nuvarande väg breddas med ett tredje körfält utan att befintlig vattenyta tas i anspråk. Kontoret har även på nämndens uppdrag påbörjat arbetet med att på sikt skapa fyra körfält på Klarastrandsleden, genom att bygga ut leden i två plan, ett plan för vardera trafikriktningen.

Under 2005 kommer avtal att träffas med Banverket om det intrång i järnvägsområdet som breddningen medför, liksom de åtgärder som krävs för järnvägstrafiken under utbyggnaden. En utbyggnad till tre körfält beräknas kunna ske under 2006 - 2007.

---

¹⁰ GFN 2004-10-12 § 9

Ombyggnad av Tranebergsbron avslutas

Under 2004 har tunnelbanebron fått nya pelare och ny farbana medan tunnelbanetrafiken tillfälligt förts över på den norra av de två brobanorna för biltrafiken. Ombyggnaden av bron avslutas helt under 2005.

Vägverket är byggherre för ombyggnaden av Tranebergsbron. SL svarar för kostnaderna för tunnelbanebron medan staden har åtagit sig att förskottera en stor del av ombyggnadskostnaderna för bronns vägtrafikdel och svara för de därmed sammanhängande räntekostnaderna. Under 2005 - 2007 får staden tillbaka det lån som staden lämnat Vägverket för att ombyggnaden av bron skulle kunna påbörjas under 1998.

Slussen

Slussens konstruktioner är uttjänta och måste ersättas. För att få underlag för inriktningsbeslut har kontoret genomfört en formgivningstävling i samarbete med stadsbyggnadskontoret, berörda stadsdelsförvaltningar och SL. Vinnande förslag utsågs i mars 2004 och har därefter bearbetats. Tävlingsresultatet och det bearbetade förslaget har redovisats för nämnden tillsammans med ett förslag att inrikta arbetet på en ny detaljplan grundad på bearbetningen. Gatu- och fastighetsnämnden beslutade bl.a. att detaljplan f.n. inte ska beställas och att kontoret ska arbeta fram ett referensalternativ med bevarat klöverblad¹¹.

Akallavägen

Arbetena påbörjades i maj 2004 för sträckan Norrviksvägen – Finlandsgatan. Härigenom uppnås en viss förbättring av framkomligheten på snittet över Järvafältet. För resterande del, mellan Finlandsgatan och Akallatryckerierna, behöver enligt regeringsbeslut hösten 2004, detaljplanen omarbetas. Den ändrade detaljplanen avses att ställas ut i december 2004.

Ren och säker stad samt upprustning av gator/torg och parker

Gator och torg i innerstaden

Ett antal slitna gator och torg kommer att upprustas, t.ex. Mälartorget samt Munkbrogatan i Gamla Stan. Sankt Eriksplan kommer att förnyas som ett grönt parktorg. Arbetena med Bysis Torg vid Hornsgatan inklusive den intilliggande Bysistäppan kommer att slutföras och ombyggnad av Gustav Adolfs Torg påbörjas.

Vid upprustning av sjunkna och söndergrävda gator återställs dessa till den gatumiljönorm som råder i området, t.ex. gatsten inom område Gärdet.

Centrumupprustningar i ytterstaden

Ett stort antal förortscentra/torg är i behov av upprustning. Kontoret försöker systematiskt genomföra detta. I samband med de näraliggande bostadsexploateringar, som har aktualiserats genom 20k-projektet, har möjligheterna att tidigarelägga angelägna upprustningar ökat. Aktuella upprustningar är bl.a. färdigställande av Skärholmstorget och Akalla centrum och påbörjande av Kista Centrum.

Parker och grönområden

Enligt budget 2005 ska stadsdelsnämnderna få ett samlat ansvar för investeringar, reinvesteringar, drift och underhåll av parker förutom när det gäller exploateringsområden där marknämnden ska ansvara för alla investeringar.

I det förslag om budget 2005 för mark- respektive trafiknämnd som kommunfullmäktige förväntas ta ställning till den 9 maj 2005 behandlas även gränssnittsfrågor, avseende bl.a. investeringar i parker

---

¹¹ GFN 2004-11-02 § 40

och grönområden, mellan stadsdelsnämnder, marknämnden och trafiknämnden¹². Enligt förslaget ska marknämnden också handha investeringar i och förvaltning av Järva friområde. Ansvaret för investeringar på parkmark överförs till stadsdelsnämnderna. Trafiknämnden får ansvar för drift, underhåll, investeringar och markupplåtelse inom vissa, enstaka kommuncentrala parker. Förslag ges även hur träd och planteringar på gatumark ska hanteras.

Många av stadens parker är i dåligt skick p.g.a. hårt slitage, många evenemang och otillräcklig skötsel. Vid upprustning/ombyggnad av parker kommer arbetet att ske enligt Stockholms parkprogram som antogs av gatu- och fastighetsnämnden 2004. I alla parkprojekt beaktas skötselfrågorna så att parkerna blir slitagetåliga och driftsnåla.

Ett antal, främst mindre, parker kommer att rustas upp med förnyad vegetation för att bevara och om möjligt öka den biologiska mångfalden. Stadsdelsnämndernas önskemål om upprustning har stor betydelse för val av upprustningsobjekt. Vid varje parkupprustning hålls samråd med allmänheten.

Exempel på parker, grönstråk och grönområden där upprustning kommer att genomföras:

- Vasaparken
- Strandpromenaden Eriksdal - Tanto
- Tengdalsparken och Glasbruksklippan
- Sundby friområde
- Parkleken Trissan i Bredäng
- Örby slottspark

Arbetet med parkutvecklingsplaner för någon eller några stadsdelsnämnder kommer att påbörjas. För Rödabergsområdet har en bevarandeplan tagits fram som godkändes i gatu- och fastighetsnämnden i december 2004. För kommande år föreslås upprustningar av parker och gator med planen som grund.

Ett stort behov finns för att rusta lek- och prydnadsdammar och förse dem med reningsanläggningar. Resurserna är otillräckliga vilket har medfört att en del dammar står utan vatten och andra drivs med höga driftkostnader. Kontoret renoverar successivt de mest behövande dammarna i hela staden.

Trädplantering

Många av stadens träd, speciellt på trånga innerstadsgator, mår dåligt p.g.a. svåra livsbetingelser med bl.a. påkörning och ledningsdragnin. Ett antal gamla träd kommer att behöva bytas ut. I ytterstaden fortsätter arbetet med att förnya gamla trädalléer och plantera nya alléer, liksom utbyte av gamla och skadade träd i parker och på torg. Arbetet med att byta ut sjuka almar fortsätter i hela staden. Ett informationsmaterial kommer att tas fram för att allmänheten ska kunna få bättre förståelse för kontorets insatser. Exempel på insatser:

- ? Förnyelse av lindarna i Kungsträdgårdens alléer fortsätter. En första etapp påbörjades under hösten 2003. Bytet av träd kommer att ske i flera etapper fram till 2006.
- ? Utbyte av gamla och sjuka lönnar längs Gamla Tyresövägen påbörjas.
- ? Komplettering av träd kommer att ske i Beckomberga allé, längs Bromma kyrkväg och i Högdalens Centrum

Stockholms stads nattljus

Även för 2005 kommer medel att reserveras för fortsatt arbete med "Stockholms stads nattljus". Planerade projekt är bl.a.:

- ? Stadsgården; Ny avbländad vägbelysning i samarbete med att Stockholmshamn AB förnyar Stadsgårdskajen med ny Birkaterminal
- ? Effektbelysning på Blekholmsbron

---

¹² Förslag till budget 2005 för mark- respektive trafiknämnden. Kommunfullmäktiges beslut i budget om förändrade ansvarsområden för stadsdelsnämnderna gäller från den 1 juli 2005. Enligt förslaget ska den förändrade ansvarsfördelningen träda i kraft först den 1 januari 2006.

? Effektbelysning på Katarinaberget samordnat med ny gatu- och parkbelysning längs Katarinavägen	? Effektbelysning på Stadshusbron
? Ny avskärmd gatubelysning samordnat med fasadbelysning längs Kungsträdgårdsgatan	? Fortsatt arbete med förnyad gatubelysning med gatlyktor längs Stora Nygatan

Klotterbekämpning

Arbetet med att förebygga och åtgärda klotter fortsätter. Ansvaret för sanering åligger emellertid respektive fastighetsägare. Kontoret ska stödja utveckling av nya metoder för bättre sanering. I december 2004 startades en samverkansgrupp i staden på uppdrag av kommunfullmäktige.

Det pilotprojekt som pågår i Skärholmen ska fortsätta minst ett år till. Syftet är att se om en effektiv sanering av både kommunala och privata anläggningar/fastigheter ger mindre klotter. Resultatet har hittills varit positivt även om inte alla ägare är med i saneringsarbetet. För att kunna genomföra projektet krävs samarbete och medverkan mellan berörda anläggningsägare samt att varje ägare står för sina egna kostnader.

Kommunfullmäktige har beslutat "att klotterbekämpning enligt riktlinjen att rengöringsåtgärder bör ha vidtagits inom en arbetsvecka". Kontoret kommer att sanera de mest utsatta anläggningarna inom en arbetsvecka. Övriga anläggningar saneras snarast möjligt.

Parkering

Verksamheten ansvarar för att på ett serviceinriktat och rättsäkert sätt arbeta för att uppnå:

- Framkomlighet
- Tillgänglighet
- Trafiksäkerhet

i stockholmstrafiken. Detta sker genom information, prioriterad parkeringsövervakning, parkeringsreglering, fordonsflyttning, eskort av specialtransporter samt beslut om färd- och parkeringsdispenser.

Så många som möjligt ska parkera rätt samtidigt som det ska göras lättare att parkera:

Arbetet fortsätter för att målet att så många som möjligt ska parkera rätt ska uppnås. Kontoret har i denna verksamhetsplan satt som möjligt mål att 80 % ska parkera rätt¹³. Detta kommer enligt gatu- och fastighetsnämndens verksamhetsplan bl.a. ske genom att

- ? ytterligare 200 biljettautomater ska ta kortbetalning för underlätta för bilisterna att betala.
- ? kontrollen på avgiftsbelagd parkering kommer att öka för att få ökad omsättning och därmed fler lediga parkeringsplatser.
- ? kommunikationen med medborgarna ska förbättras.
- ? öka antalet parkeringsvakter i tjänst.
- ? för att förstärka och fördjupa medarbetarnas kompetens kommer även de parkeringsvakter som under 2004 inte genomgick fortbildning att få sådan.

Viktiga projekt

Alla lokala trafikföreskrifter (LTF), ca 10 000, måste p.g.a. lagändring skrivas om och GIS-anpassas. Arbetet kommer att påbörjas under 2005 och beräknas vara klart under 2006. Arbetsinsatsen bedöms till mellan 4 - 6 årsarbetskrafter.

För att förbättra för boendeparkerarna har ett biljettlöst system för betalning införts från den 1 januari 2005. Boendeparkerarna behöver endast fästa sin tillståndsdetalj i vindrutan och betalning sker anting-

¹³ Vid mätning hösten 2004 uppgick antalet rätt parkerade fordon till 68 %.

en genom anmälan för månadsbetalning via webben, telefon, eller genom att ansluta sig till någon av de telefonparkeringsoperatörer som finns, Tele-P eller Mint.

Handterminaler och system för dessa kommer att upphandlas för att underlätta parkeringsvakternas kontroller. Antalet beror på om medel ur kompetensfonden beviljas.

Ett projekt med syfte att skapa bättre rutiner för hantering av hot och våldssituationer kommer att starta.

Goda förutsättningar för näringslivet

Fungerande näringsliv och arbetsmarknad

För sysselsättningen och för utvecklingen i staden är ett livskraftigt näringsliv en förutsättning. Inom nämndens ansvarsområden är det därför viktigt att gynnsamma förutsättningar ges genom dess behov av en god infrastruktur och framkomlighet tillgodoses.

GÖRA STOCKHOLM TILL EN EKOLOGISKT HÅLLBAR STORSTAD

Kommunfullmäktiges prioriterade inriktningar

- ? Stadens mark- och vattenområden skall användas så att natur- och rekreationsvärden långsiktigt tryggas genom minimering och rening av utsläpp samt sanering av förorenade områden.
- ? Miljöarbetet skall stärkas på lokal och central nivå genom att miljöprogrammets sex mål är vägledande vid alla beslut i nämnder och bolagsstyrelser.

Nämndens åtagande

- Trafiknämnden åtar sig att*
- ? i enlighet med stadens miljöprogram medverka till en minskning av trafikens miljöstörningar, beakta miljöaspekten vid upphandling, minska energiförbrukningen, medverka till att minska avfallsmängderna och bevara den biologiska mångfalden

Miljöarbetets inriktning

Miljöarbetet utgår från trafiknämndens inriktningsmål, vilket innebär en sammanvägning av ekonomiska, sociala och ekologiska faktorer för att skapa en hållbar tillväxt. I det praktiska arbetet har miljölagstiftningen en klart styrande roll tillsammans med nationella, regionala och lokala miljömål.

Stockholms miljöprogram ska på olika sätt genomsyra verksamheten. Inventering av vilka delar som programmet berör nämndens verksamhet och vilka delar nämnden har rådighet över gjordes i samband med verksamhetsplan 2004. De sex miljömålen i miljöprogrammet är:

- ? Miljöeffektiva transporter
- ? Säkra varor
- ? Hållbar energianvändning
- ? Ekologisk planering och skötsel
- ? Miljöeffektiv avfallshantering
- ? Sund inomhusmiljö.

Kontoret arbetar med de delar inom miljöprogrammet som är relevanta för kontorets verksamhet. Miljöarbetet styrs och redovisas dels på ett övergripande sätt i stadens integrerade ledningssystem¹⁴, dvs. i budget och uppföljning, dels i enskilda dokument inom kontoret.

Kontorets åtgärder för att leva upp till stadens miljöprogram och förbättra miljön, innebär ett strategiskt och praktiskt miljöarbete måste tillämpas både på kort och lång sikt. Detta arbete redovisas i följande avsnitt. Till nämnden lämnas en mer detaljerad redovisning i separat bilaga (Del 2).

Miljömiljarden

Medel ur den s.k. miljömiljarden har beviljats till gatu- och fastighetsnämnden för 12 olika projekt. Av dessa är fem projekt inom trafiknämndens ansvarsområde. Arbetet med dessa har påbörjats under 2005. De projekt som beviljats bidrag är byte till energisparande armaturer i stadsmiljön, inrättande av mobilitetscentrum, adaptiva trafiksignaler, vägvisning till miljötankstationer samt dag- och spolvattenrening för Centralbron och Söderledstunneln.

Förslag till projekt finansierade ur Miljömiljarden, sökomgång 2, har beslutats av gatu- och fastighetsnämnden i januari 2005. Kommunstyrelsen förväntas besluta om fördelning i juni 2005.

Minska trafikens miljöstörningar

Minska bullerstörningarna från trafiken

Arbetet med att minska trafikens miljöstörningar kommer även fortsättningsvis att vara en angelägen miljöfråga. Arbetet med bullerskydd fortsätter. Under 2005 kommer åtgärder att vidtas för att säkerställa att ytterligare ca 3 000 människor får en bullernivå i bostaden som inte överskrider gällande riktvärde för god miljö. Ett handlingsprogram för det fortsatta arbetet ska tas fram i samarbete med andra berörda förvaltningar.

Antalet klagomål rörande störningar av vibrationer, orsakade främst av tung trafik, har ökat. Utredning pågår för att kartlägga omfattning samt formulera en policy för hur dessa störningar ska hanteras.

Minska utsläpp från trafiken

Stockholms dagvattenstrategi och vattenprogram följs för att minska miljöbelastningen på stadens sjöar och vattendrag.

Arbetet med att utvärdera miljözonsreglerna har skett och ett nytt förslag kommer utarbetas i samråd med Göteborg och Malmö.

Provverksamheten med individuell avgasmätning kommer att redovisas för nämnden under våren för att ställning ska kunna tas till eventuell fortsatt verksamhet.

I budget ges nämnden i uppdrag att pröva möjligheten att befria miljöbilar från avgift för boende- och nyttoparkering. Detta för att stimulera en övergång till alternativa drivmedel i trafiken.

Stadens mål är att nämnderna i första hand ska välja miljöbil när nya fordon införskaffas. 60 % av förvaltningarnas fordon ska vara miljöbilar i slutet av år 2006. Andelen miljöfordon av gatu- och fastighetskontorets fordon uppgick i bokslut 2004 till 56 %¹⁵. Kontoret kommer i kommande upphandlingar att i möjligaste mån välja fordon med alternativa bränslen. Kontoret kommer också att överväga

---

¹⁴ Nämnderna ska enligt kommunstyrelsens/stadsledningskontorets anvisningar redovisa hur man avser att arbeta med miljöledningssystem, som utreds i samband med ILS-översynen. Gatu- och fastighetskontoret var representerat i den arbetsgrupp som har utrett ILS. Eventuella förändringar som beslutas kommer att inarbetas i ILS.

¹⁵ Exklusive specialfordon där miljöalternativ inte finns tillgängliga på marknaden. Tas hänsyn även till dessa uppgick andelen till 42 %.

om nyttjande av fastighets- och saluhallskontorets bilpool¹⁶ ska ersätta kontorets egna fordon i högre grad än tidigare.

*Mobility Management*¹⁷

Pågående projekt om barns resor fortsätter. Likaså fortsätter arbetet med att verka för att företagen inom Kista effektiviserar resandet och transporterna.

Medel har beviljats ur Miljömiljarden för att bygga upp ett mobilitetscentrum. Mobilitetscentrum är ett paraply under vilket till en början tre delprojekt inryms – ”Bilpool”, ”Stockholm – cykelstaden” och ”Kvalitetssäkring av företagens transporter och resor”. Arbetet kommer att ske i samverkan med stadsdelsförvaltningar och andra förvaltningar samt i nära samverkan med regionala organ.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer för partiklar gäller från den 1 januari 2005 och för kvävedioxid från den 1 januari 2006. Länsstyrelsen har i samråd med staden utarbetat två åtgärdsprogram och överlämnat dessa till regeringen för fastställande. Flertalet av de åtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammen kräver statliga beslut om finansiering eller lagändring. Det är viktigt med ett tydliggörande av ansvar för genomförande, finansiering och uppföljning av de olika åtgärderna och kontorets förhoppning är att regeringen snabbt fattar beslut om programmen samt dess finansiering.

För kontorets del kan t.ex. informationsinsatser bli aktuella för att minska dubbdäcksanvändningen. Sådana insatser får genomföras i samverkan med andra parter som Vägverket, länsstyrelsen och Naturvårdsverket.

Miljö kvalitetsnormerna kräver övergripande åtgärder och är svåra att lösa på projektnivå. Den miljöavgift som ska införas under 2005 är en sådan övergripande åtgärd som kommer att minska trafikens miljöpåverkan, till gagn för såväl miljö kvalitetsnormer som buller. När det gäller buller handlar det också om utformning av bebyggelse, tekniska lösningar och bedömning från fall till fall i de enskilda projekten. Utredning av förutsättningar för och påverkan av ny bebyggelse sker i den miljökonsekvensbeskrivning som är en del i detaljplanprocessen.

Miljökrav vid upphandling

Gatu- och fastighetsnämnden godkände 2003 miljö- och trafiksäkerhetskrav på entreprenader och tjänster där arbetsmaskiner och fordon ingår. I och med detta ställs miljökrav på arbetsmaskiner som en kvalificerande faktor vid upphandling av drift- och underhållsrenoveringar samt bygg- och anläggningsrenoveringar.

Kommunfullmäktige beslutade 2004-03-29¹⁸ att dessa krav ska gälla inom hela staden med undantag av bygg- och anläggningsrenoveringar, där kraven inte är obligatoriska. Kontoret föreslår att de miljö- och trafiksäkerhetskrav på entreprenader och tjänster där arbetsmaskiner och fordon ingår som gatu- och fastighetsnämnden beslutade om även ska gälla för trafiknämnden.

Ett samarbete pågår för att uppdatera och utvidga nämndens antagna miljökrav till att gemensamt gälla för Stockholm, Göteborg, Malmö, Vägverket och Banverket. Samarbetet planeras bli klart under 2005.

Minska energiförbrukningen

Energiförbrukningen ska minskas genom förbättrad energihushållning, vilket bl.a. sker genom utbyte till energieffektiva armaturer i gatu- och parkmiljö. Medel ur Miljömiljarden har beviljats för fortsatt satsning.

---

¹⁶ Tidigare bilpoolen i gatu- och fastighetskontorets fastighetsförvaltning

¹⁷ Steg ett och två i Vägverkets fyrstegsprincip som går ut på att undvika att resa eller att resa på ett miljövänligt sätt

¹⁸ Gatu- och fastighetsnämnden har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna att ställa obligatoriska krav även på bygg- och anläggningsrenoveringar. Uppdraget ska återrapporteras så att de eventuella kraven kan införas för samtliga förvaltningar under 2005.

Kommunfullmäktige har i budget givit nämnden i uppdrag att ansöka om energibidrag. Kontoret återkommer i denna fråga när det närmare utretts hur detta ska kunna ske.

Medverka till att minska avfallsmängderna

Anläggnings-, drift- och underhållsarbeten genererar stora mängder restprodukter som utgör en betydande potential för återanvändning eller återvinning. Detta har dock hittills skett i begränsad omfattning och den helt övervägande delen går på deponi. Det finns ett flertal orsaker till detta, bl.a. en komplicerad miljö- och avfallslagstiftning där det saknas enhetliga normer för hur restprodukterna kan hanteras.

Kontoret har genom praktiska försök visat att återvinna asfalt- och schaktmassor kan utnyttjas. Efterhand som erfarenheter vinnas, förs detta in som tekniska normer och kan tillämpas. För att få bättre genomslag på återvinningstänkandet har samarbete inletts med Vägverket, Kommunförbundet samt övriga storstäder. Genom att skapa gemensamma normer och rutiner kan processen påskyndas.

Enligt uppdrag i budget ska gatu- och fastighetsnämnden tillsammans med renhållningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden arbeta fram en planering med förslag till lokalisering av återvinningscentraler i Stockholm för åren 2005 – 2012 i syfte att öka antalet centraler under planperioden.

Bevara den biologiska mångfalden

Översiktsplanen och Stockholms grönkarta är redskap för arbetet med att klara den biologiska mångfalden. Stockholms gröna infrastruktur med sina grönkilar, stora sammanhängande grönområden och vatten, utgör grunden för stadens biologiska mångfald¹⁹.

BRYTA SEGREGATIONEN OCH FÖRDJUPA DEMOKRATIN

Kommunfullmäktiges prioriterade inriktningar

- ? Metoder skall utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.
- ? Ökad möjlighet till reell påverkan skall skapas genom fördjupad lokal demokrati, delaktighet och inflytande.

Nämndens åtagande

- Trafiknämnden åtar sig att*
- ? genom aktiva insatser inom sitt kompetensområde verka för ett ökat brukarinflytande och för ökad integration

Medborgarnas inflytande – brukarinflytande

Stadsdelsförnyelsen

Kommunfullmäktige antog 2003 riktlinjer för ”Stadsdelsförnyelse – för delaktighet och långsiktigt positiv utveckling i Stockholms ytterstad”. Stadsdelsförnyelsen omfattar nio stadsdelsnämnder; Kista, Rinkeby, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta, Skarpnäck, Farsta, Vantör och Skärholmen. Flera olika facknämnder och bolag är berörda av satsningen. Det övergripande ansvaret ligger på kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning. Uppdraget är att utifrån ett tillväxt-

¹⁹ Se även avsnitt Parker och grönområden sidan 15

perspektiv skapa ett sammanhållet lokalt utvecklingsarbete. Stadsdelsförnyelsen fokuserar på de utvalda områdenas tillgångar och utvecklingsmöjligheter.

Kontoret har inte erhållit särskilda medel för deltagande i stadsdelsförnyelsen och driver inga egna projekt inom ramen för stadsdelsförnyelsen. Kontoret genomför de åtgärder som är kopplade till stadsdelsförnyelsen inom den befintliga organisationen, samordnat med andra pågående satsningar och visioner och med de kanaler för samråd som finns med stadsdelsförvaltningarna i samband med projekt och verksamhetsprogram.

Ansvar för utformningen av det samlade lokala utvecklingsarbete som ska initieras genom stadsdelsförnyelsen vilar främst på stadsdelsförvaltningarna. Kontoret deltar aktivt i arbetet genom att biträda stadsdelsförvaltningarna med upprättande av program/projektering och anläggning av de fysiska åtgärder som stadsdelsnämnderna beslutat. Kontorets roll är att under den lokale utvecklingssamordnaren medverka i idé-/programstadiet och fungera som bollplank tills stadsdelsnämnden fattat beslut om att påbörja projektet. Efter beställning från stadsdelsnämnden övertar kontoret rollen som projektledare och beställare av erforderliga konsult- och entreprenadtjänster för att genomföra projektet åt stadsdelarna. Bland projekt som planeras 2005 kan nämnas upprustning av Bredängs centrum, upprustning av den yttre miljön vid Hauptvägen och Hökarängsskolan i Farsta och upprustning av Skärholmens strandstig.

I kontorets löpande verksamhet pågår ett omfattande arbete inom de målområden som är formulerade för stadsdelsförnyelsen. Kontoret arbetar bl.a. en utbyggnad av infrastrukturen, ökad trygghet genom bättre belysning och klottersanering, och olika insatser för levande centrum. Kontoret arbetar vidare med information och regelbundna samråd i planeringsprocessen samt insatser inom tillgänglighetsprojektet där de lokala handikappråden tar aktiv del i de lokala frågorna.

Samråd

I planeringsprocessen arbetar kontoret med information och samråd. Samrådsmöten hålls med boende, föreningar och organisationer i de flesta förändringsprojekt.

Stadsdelsnämnderna och deras handikappråd är med och påverkar. Gatu- och fastighetsnämndens budget har under många år behandlats i stadsdelsnämnderna som en formell remiss. Nämndernas synpunkter har tillgodosetts i största möjliga utsträckning. I vilken mån önskemålen har kunnat inrymmas redovisades i gatu- och fastighetsnämndens verksamhetsplan 2005.

Felanmälan

Driftcentralens huvuduppgift är att ta emot, registrera och vidareförmedla felanmälningar, hantering av automatlarm samt samordna trafikinformation främst till olika media.

Alla anmälningar distribueras omedelbart till ansvarig entreprenör och beställare (t.ex. stadsdelsnämnd eller renhållningsbolag). Den samlade statistiken används sedan som underlag för kvalitetsförbättringar i diskussioner mellan beställare - utförare.

- ? Vi tar emot felanmälan dygnet runt året runt.
- ? Vi åtgärdar omedelbart, efter anmälan, fel i gata som kan innebära fara för liv och egendom.
- ? Vi åtgärdar omedelbart, efter anmälan, fel på belysningsanläggningar vid fel/skada som kan innebära fara för liv och egendom.
- ? Vi åtgärdar omedelbart fel på trafikordningar och på viktiga vägmärken, efter anmälan, som kan innebära fara för person eller hinder för trafik. Övriga vägmärken åtgärdas inom tre arbetsdagar.
- ? Vi åtgärdar skadade eller felaktiga trafiksignalanläggningar, efter anmälan, enligt prioriteringslista. Omedelbar åtgärd sker vid fel som utgör fara eller risk för olycksfall.

E-strategi

E-strategin som godkändes av nämnden i samband med verksamhetsplan 2002 bygger på stadens e-strategi. Huvudprinciperna kan sammanfattas enligt följande:

Information	Målgrupp	Tjänster
? All information skall vara tillgänglig för de berörda	? Brukaren skall sättas i centrum	? Nya e-tjänster skall utvecklas
? Allmänheten skall ges ökad tillgång till aktuell information	? Medborgarens rätt till insyn skall genomgå rutiner och system	? Ett gränsöverskridande arbetssätt skall användas
? Informationen skall kunna ges personlig anpassning	? Det skall vara enkelt att ta kontakt	? Stockholm ska bli Europa-ledande inom Internet och interaktiva tjänster
? Informationen skall kunna situationsanpassas	? Nyttospektet skall betonas	? Vi utvecklingen av e-tjänster skall verksamhetskunskapen tas tillvara
? Informationen skall kunna riktas	? All kontakt skall vara möjlig via Internet för den som så önskar	
	? Ett målgruppsperspektiv skall användas	
	? Kvaliteten på kontakten med medborgaren skall höjas	

I e-strategin betonas att de idag traditionella kontaktsätten (besök, telefon och post) måste finnas kvar under en relativt lång övergångsperiod. Tidsperspektivet för att genomföra strategin är minst 5 år.

Hantering av klagomål och synpunkter

Enligt stadens strategi för kvalitetsutveckling ska alla nämnder ha rutiner för en systematisk hantering av klagomål och synpunkter från medborgarna. En helt ny funktion – GFK Forum – inrättades på gat- och fastighetskontoret under hösten 2003. Under 2004 har systemet introducerats fullt ut. Hur systemet med klagomålshanteringen ska hanteras framöver får utredas av mark- respektive trafikkontoret.

Nämndhandlingar

Föredragningslistor, tjänsteutlåtanden och protokoll från nämndens sammanträden finns alltid aktuella på Internet under www.stockholm.se

Mångfalds- och jämställdhetsplan

Jämställdhetslagens ändamål är att främja kvinnors och mäns lika rätt i fråga om lön, arbete, anställnings- och andra arbetsvillkor samt utveckling i arbetet.

Mångfald och jämställdhet i arbetslivet är en viktig del av vår personalpolitik som ska kännetecknas av att medarbetarna har rätt att behandlas lika, oavsett kön, ålder, sexuell läggning eller etnisk bakgrund. Målet är att skapa en öppen attityd mot alla anställda och att öka professionalismen i rekryteringsarbetet. Kontoret ska genom kunskap och påverkan utveckla metoder för rekrytering och anställning som leder till mångfald och ökad kulturell kompetens bland vår personal.

Målet för 2005 är att ytterligare öka medvetenheten om mångfald- och jämställdhetsfrågornas vikt och om de lagar som styr vår verksamhet. Vid rekrytering ska alla sökande värderas efter kompetens oavsett kulturell bakgrund.

Kontoret föreslår att den mångfalds- och jämställdhetsplan för 2005 som antagits av gatu- och fastighetsnämnden även ska gälla för trafiknämnden. Planen redovisas i bilaga 7.

Nytt är att nämnderna ska redovisa sitt mångfalds- och jämställdhetsarbete ur två perspektiv; ett internt mångfalds- och jämställdhetsarbete i förhållande till de anställda och ett externt mångfalds- och jämställdhetsarbete i förhållande till medborgarna.

Någon extern plan har inte utarbetats. Kontorets insatser riktar sig inte direkt till/mot enskilda individer utan verksamheten består i stort av utformning av den fysiska miljön.

De insatser som kontoret gör för att främja tillväxt och utveckling i staden kan dock sägas ha ett sådant perspektiv. Exempel på konkreta insatser som gjorts ur ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv är att Norra stadsparken i Rinkeby utformas för att ge invandrarkvinnor en trygg och trivsamt plats.

TA ANSVAR FÖR EKONOMIN

Kommunfullmäktiges prioriterade inriktningar

- ? Staden skall ta ett aktivt ansvar för ekonomin genom höga krav på budgethållning, en effektiv användning av resurserna samt en i övrigt god ekonomisk hushållning
- ? Nämnder och styrelser ska bedriva ett aktivt utvecklingsarbete med fokus på sina kärnverksamheter

Nämndens åtagande

- Trafiknämnden åtar sig att*
- ? bedriva verksamheten inom givna ekonomiska ramar genom fortsatt utveckling av styr- och stödfunktioner samt genom uppföljning av ekonomi, kvalitet, upphandling och miljö ge förutsättningar för en effektiv resursanvändning

Budgetförutsättningar

Kommunfullmäktige fastställde den 11-12 november 2004 budget 2005 och inriktning för 2006 och 2007. Fastställd budget för gatu- och fastighetsnämnden framgår nedan. I budgeten fick gatu- och fastighetsnämnden bl.a. ett generellt besparingsbeting på 43,5 mnkr.

Kommunfullmäktige förväntas den 9 maj att besluta om budget för mark- respektive trafiknämnden. Budgeten ska inrymmas inom den budgetram som gatu- och fastighetsnämnden tilldelades.

Behov av korrigerings

För gatu- och fastighetsnämndens budget, för perioden januari – april 2005, har en schablonmässig beräkning gjorts för att kunna fastställa delårsbudget för de nya nämnderna. Hänsyn har av tidsmässiga skäl inte kunnat tas till det bokslut som i maj ska upprättas för gatu- och fastighetsnämnden. Beroende på utfall kommer troligen revidering av mark- och trafiknämndens budget bli nödvändig. Hänsyn har inte heller kunnat tas fullt ut till fördelning av budget mellan mark- och trafiknämnd då organisation och bemanning inte varit beslutad vid den tidpunkt underlaget var tvunget att tas fram.

Bedömt behov av revidering av budget kommer kunna lämnas i samband med tertialrapport 2/2005.

Nämndens budget

Mark- respektive trafiknämndens budget för del av året 2005 (maj -december 2005) föreslås enligt ovan nämnda förslag till följande:

Drift – mnkr	Budget 2005 GFN	Budget 2005 Jan- apr GFN *	Budget 2005 Maj – dec MN	Budget 2005 Maj – dec TN	Budget 2005 Helår TN **
Drift och underhåll	-852,5	-284,1	-64,7	-503,7	-755,5
Avskrivningar	-170,0	-56,7	-25,5	-87,8	-131,7
Internräntor	-1 215,0	-405,0	-699,4	-110,6	-165,9
Summa kostnader	-2 237,5	-745,8	-789,6	-702,1	-1 053,1
Intäkter	2 236,5	745,5	1 078,3	450,4	675,6
Netto	-1,0	-0,3	288,7	-251,7	-377,5
Investeringsplan mnkr					
Utgifter	-1 997,0	-299,5	-1 071,3	-626,2	-736,7
Inkomster	69,3	10,4	52,5	6,4	7,5
Netto	-1 927,7	-289,2	-1 018,7	-619,8	-729,2
Försäljningsbeting	500,0	166,7	333,3	0,0	0,0

* Exklusive uppräknig av intäktsnivån för marknämnden.

** Omräknat till helårsbudget

Utgångspunkten för gjord uppdelning av 2005 års budget till mark- respektive trafiknämnden har varit gatu- och fastighetskontorets indelning av budgeten per verksamhet.

För att omvandla budget 2005 från helårsbasis till delårsbasis har för intäkter och kostnader antagits att 33,33% upparbetas under januari-april 2005. För investeringar antas att 15% upparbetas under denna period. Dessa antaganden underbyggs av empiriska erfarenheter från gatu- och fastighetskontoret.

Investeringsplanen föreslås oförändrad för 2005. Investeringarna i trafik- och infrastruktur, parkinvesteringar, tillgänglighetsprojektet och gemensamma investeringar föreslås tillfalla trafiknämnden och investeringar relaterade till programmet bostäder och arbetsplatser föreslås tillfalla marknämnden. Gatu- och fastighetsnämndens försäljningsbeting om 500 mnkr åläggs marknämnden.

Gatu- och fastighetsnämnden har i verksamhetsplan för 2005 aviserat ökade nettoinvesteringar utgifter för 2005 om ca 250 mnkr jämfört med investeringsplan. Ökningen ligger inom marknämndens ansvarsområde. I nämnda förslaget till budget uppmanas nämnderna att noggrant följa nettoutgiftsutvecklingen och vid behov återkomma med förslag till åtgärder.

Driftbudgeten

Ytterligare beräkningar måste göras när bokslutet för gatu- och fastighetsnämnden är fastställt och när slutlig fördelning av budgeten mellan mark- respektive trafiknämnden är möjlig att bedöma innan en detaljerad fördelning av driftbudgeten kan lämnas²⁰. Kontoret bedömer att detta kan göras i samband med tertialrapport 2/2005.

Internbudget

Kommunstyrelsen avser att följa upp kostnads- och intäktsutvecklingen för facknämnderna på en mer detaljerad nivå än tidigare. För gatu- och fastighetsnämnden redovisades därför en s.k. internbudget i verksamhetsplanen. Syftet är att öka förståelsen för verksamhetens resursförbrukning och resultat. Detta ändrar inte principen om att nämnden har ett anslag där medel fritt kan föras mellan olika verksamhetsområden/organisatoriska enheter.

²⁰ Schablonberäknad budget utifrån gatu- och fastighetsnämndens programindelning redovisas i bilaga 2.1

Internbudget för trafiknämnden kommer att upprättas på ett likartat sätt som för gatu- och fastighetsnämnden. Strukturen framgår av bilaga 2.2. Detta kan av de skäl som anges ovan först ske i samband med tertialrapport 2/2005.

Kommentarer om vissa verksamhetsområden inom driftbudgeten

Drift och underhåll av gator, broar, belysning m.m.

Driftbudgetens anslag går dels till mer eller mindre fasta kostnader som energi, bundna avtal samt gemensamma kostnader av myndighetskaraktär, dels till underhåll. Underhållet består dels av löpande underhåll som har karaktären av att åtgärda redan uppkomna brister av mer akut karaktär, dels planerat underhåll som återställer nedslitna anläggningar enligt underhållsplaner.

Genom den utbyggnad av nya bostadsområden och arbetsplatser som kontinuerligt pågår växer omfattningen av nämndens ansvarsområde. Utöver den justering som gavs i budget bedöms effekten till ytterligare drygt 2 mnkr för 2005.

Anslagen omräknad till fast prisnivå har kontinuerligt minskat under senare år. Kontorets ambition har varit att kunna avsätta medel för det planerade underhållet så långt det är möjligt.

Parkeringsverksamheten

Parkeringsverksamheten bedöms, under vissa förutsättningarna, nå intäktskravet (539 mnkr). Förutsättningarna är att den förändring av parkeringsavgifterna som kommunfullmäktige gett möjlighet till kan genomföras och att parkeringsvakter kan rekryteras som planerat. Kontoret vill dock understryka att parkeringsintäkterna är mycket svåra att prognostisera och att det är en avsevärd höjning av intäktsnivån jämfört med tidigare. Detta framgår av följande tabell.

Intäkter – mnkr	Bokslut 2002	Bokslut 2003	Budget 2004	VP 2004	Bokslut 2004	VP 2005
Felparkeringsavgifter	147,0	162,7	190,0	190,0	203,6	204,0
Parkeringsavgifter	137,7	136,2	205,0	180,0	203,0	225,0
Fordonsflyttning	12,0	11,8	10,0	10,0	9,2	10,0
Nytto o boendeparkering	64,4	62,1	100,0	90,0	89,4	100,0
Övriga intäkter	5,3	1,3	0,0	0,0	1,9	0,0
Summa	366,4	374,1	505,0	470,0	507,1	539,0

Stadens nya ekonomisystem

Inom gatu- och fastighetsnämnden budgeterades kostnaden för det nya systemet ursprungligen för åren 2003 och 2004. På grund av förseningar i det stadens centrala projekt kunde endast viss del av 2003 års medel användas. Under hösten 2004 beslutades att senarelägga införandet i avvaktan på beslut om omorganisation av gatu- och fastighetsnämnden. Införandet skulle enligt tidigare beslut ske den 1 januari 2005 men har nu senarelagts till den 1 januari 2006.

Kostnaderna för införandet består främst i anpassningar av de för staden unika försystem som kontoret har för exempelvis parkeringsverksamheten. Några medel hade inte budgeterats för 2005. Kontoret kan bara konstatera att kostnaden, som för trafiknämnden kan bedömas till ca 1,5 mnkr, måste inrymmas i budget 2005.

Kapitalkostnader

Kostnaderna för räntor och avskrivningar redovisas på budget. Kostnaderna baseras dels på tidigare års bas av bokförda värden och färdigställda investeringar, dels på tillkommande investeringsprojekt som slutförs och där kostnader för räntor och avskrivningar bedöms komma att påbörjas.

Investeringsplan (helårsprognos)

Av den investeringsplanen som redovisades för gatu- och fastighetsnämnden utgör trafiknämndens andel till 737 mnkr med sammanhängande inkomster om ca 7 mnkr, dvs. netto 729 mnkr. Planen fördelas grovt enligt bilaga 3:1. Samtliga investeringar framgår av bilaga 3. Större projekt (> 20 mnkr) kommenteras särskilt.

Av projekten inom trafik och infrastruktur kan följande större poster nämnas; 100 mnkr satsas på tillgänglighetsskapande åtgärder. För ny- och ombyggnadsprojekt avsätts 253 mnkr. Av dessa svarar Slussen för 20 mnkr och Nordsydaxeln för 81 mnkr.

Miljömiljard, kompetensfond m m

I planen redovisas även de medel som bedöms förbrukas 2005 och som godkänts att finansieras av Kompetensfonden, Miljömiljarden och Miljöavgiftsförsöket. Utgifterna täcks av motsvarande inkomster. De för nämnden beslutade projekten är investeringsprojekt omfattande närmare 69 mnkr.

Allmänna osäkerheter – investeringsplan

Förskjutningar inom investeringsplanen förekommer varje år. Vilka projekt som kommer att förskjutas är omöjligt att i förhand bedöma utan detta får redovisas i budgetuppföljningen. En rad osäkerhetsfaktorer finns som exempelvis att nödvändiga beslut kan försenas och projekt kan vara komplexa och svårbedömda som ger en osäkerhet i genomförandetakt.

Lokalförsörjningsplan

I arbetet med ett effektivt resursutnyttjande är lokalplanering en strategisk fråga. Varje nämnd ska ha en övergripande långsiktig lokalförsörjningsplanering. För gatu- och fastighetsnämnden redovisades en plan i samband med verksamhetsplan 2005 (se bilaga 8). Kontoret föreslår att en plan för trafiknämnden först tas fram i samband med verksamhetsplan 2006.

Upphandling

En stor del av verksamheten handlas upp i konkurrens. Det gäller anläggnings- och byggnadsarbeten samt huvuddelen av programarbete, i princip all projektering och stora delar av byggledning och kontroll inom verksamhetsområdena broar, anläggningar och landskap. Kontoret har inga egna resurser för denna typ av arbeten.

Kostnaderna påverkas av de konjunktursvängningar som marknaden uppvisar. Sedan 1998 har entreprenadindex ökat betydligt mer än konsumentprisindex och prisökningarna i Stockholm överstiger riksgenomsnittet.

Antalet små och medelstora företag inom byggbranschen har minskat kraftigt. För att motverka denna utveckling kommer kontoret bedriva ett kvalitetsarbete för att bl.a. utöka konkurrensen och underlätta för mindre och medelstora företag att delta vid anbudsgivning.

Kommunfullmäktige har beslutat om en utvecklad antidiskrimineringsklausul. En rutin för kontroll och uppföljning krävs för att få effekt av den föreslagna klausulen.

Internkontroll

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska nämnderna årligen fastställa en internkontrollplan. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys ska nämnden välja ut ett antal område/rutiner som ska granskas särskilt under verksamhetsområdet.

En god internkontroll ska ingå i kvalitetsarbetet och den säkerställs genom att

? det finns klara målformuleringar	? en tydlig ansvars- och befogenhetsfördelning
? lagar, avtal etc följs	? tillförlitlig redovisning och ändamålsenlig uppföljningssystem

- ? en god säkerhet i administrativa rutiner och IT-system
- ? personalen har rätt kompetens
- ? det finns resurser för kontroll

Förslag till plan finns i bilaga 6. Planen utgår från den av gatu- och fastighetsnämnden beslutade intern kontrollplanen och kan användas av trafiknämnden i tillämpliga delar. Ett antal olika områden som upphandling, åtaganden och IT ingår i planen. Till grund för valda punkter ligger bl.a. en risk- och väsentlighetsanalys som framgår av planen.

Till nämnden kommer återrapportering ske i samband med tertialrapport 2 samt i verksamhetsberättelse.

Ny prioriterad inriktning

Kommunfullmäktige har i budget 2005 infört följande inriktning; ”Nämnder och styrelser ska bedriva ett aktivt utvecklingsarbete med fokus på sina kärnverksamheter”.

Avsikten är enligt stadsledningskontorets/kommunstyrelsens anvisningar, att ge nämnder som inte direkt berörs av de övriga övergripande inriktningsmål som kommunfullmäktige fastställt, en möjlighet att här analysera sin kärnverksamhet och formulera mål och åtaganden.

För trafiknämnden kommer denna möjlighet inte att utnyttjas utan verksamheten redovisas under vart och ett av de övergripande inriktningsmålen.

ÖVRIGA REDOVISNINGAR

Av kommunfullmäktige givna uppdrag

Kommunfullmäktige har i budget 2005 fastställt ett antal s.k. ska-krav specifikt till gatu- och fastighetsnämnden samt generella ska-krav till samtliga nämnder. Kontoret har uppfattat dessa som givna uppdrag.

Uppdragen kommer att redovisas senast i verksamhetsberättelsen. Vad avser uppdraget att ”inom ramen för samordningsansvaret för stadsmiljöverksamheten initiera ett arbetsmarknadsprojekt som riktas till främst ungdomar som uppbär ekonomiskt bistånd tillsammans med ett antal stadsdelsnämnder och eventuellt stadens bolag” kommer kontoret föreslå att socialtjänstförvaltningen får genomföra projektet. Detta beroende på att arbetsmarknadsprojekt inte ligger inom nämndens kärnverksamhet.

Internationell anknytning

Nämnderna ska i verksamhetsplanen beskriva vilket medlemskap i internationella nätverk och organisationer samt vilka deltagande i internationella projekt och evenemang som nämnden prioriterar och varför denna prioritering görs.

POLIS och IMPACT

Kontoret är med i två internationella nätverk som arbetar för mer hållbara trafik- och transportsystem, POLIS och IMPACT.

Medlemmar i POLIS utgörs av ca 60 städer och regioner i Europa. Kansliet finns i Bryssel och en stor del av arbetet är inriktat på att ta tillvara medlemmarnas intressen inom EU och dess institutioner. Att skapa möjligheter att byta erfarenheter medlemmarna emellan är en annan viktig uppgift för nätverket. Kontoret har under åren 2002-2004 varit representerat i styrelsen.

IMPACT har medlemmar i de flesta världsdelarna. Medlemmarna utgörs huvudsakligen av städer med en eller fler miljoner invånare. Kansliet ligger i Paris.

I de möten och seminarier som POLIS och IMPACT anordnar deltar både politiker och tjänstemän. Nätverken har ett omfattande samarbete, ett samarbete som ökat under senare år.

NVF

Kontoret är också medlem i Nordiska Vägtekniska förbundet, NVF, vars huvudintressenter är de nordiska vägmyndigheterna. Arbetet i NVF sker huvudsakligen i ca. 15 utskott som redovisar sina studier och slutsatser vid en kongress som anordnas vart fjärde år i ett av de nordiska länderna. Kontoret är representerat i sju av utskotten.

PIARC

PIARC är en sammanslutning av drygt 100 länders vägmyndigheter. Även i PIARC sker arbetet i ett antal expertkommittéer, som redovisar sina resultat i en vart fjärde år återkommande världskongress. Vägverket har bett att en representant för GFK ska representera Sverige i en av kommittéerna, den om trafik i större städer. Detta har GFK tackat ja till.

TRENDSETTER

GFK medverkar också i ett EU-finansierat projekt, TRENDSETTER, som skall utveckla tekniker för ett mer hållbart resande. GFK medverkar bl. a. med försök med effektivare trafiksignalsystem och ett logistikcentrum för distribution av byggvaror inom Hammarby Sjöstad.

ITS- konferens 2009

Som förberedelse för världskongressen 2009 om ITS (intelligenta transportsystem och tjänster) har kontoret tillsammans med Vägverket tagit fram en målbild för Stockholm 2009. Denna ska nu bilda underlag för en ITS-strategi för Stockholm. Under 2005 ska en genomförandeplan tas fram för de projekt som ska presenteras under världskongressen. Inriktningen är att vi använder den moderna tekniken för att på olika sätt hjälpa stockholmstrafikanterna så att man känner sig trygg och säker och kan transportera sig på ett smidigt sätt. Genom en gemensam fokusering på kongressen och därmed ett större samarbete mellan trafikhuvudmän, högskolor och privat industri vill kontoret visa på nya lösningar som gagnar stockholmarna.

Övrigt

Kontoret är medlem i CBI (Cement och betonginstitutet) som i vissa fall verkar internationellt. CBI är ett oberoende forskningsinstitut inom cement, betong och reparation. För kontorets del ger det teknikbevakning, kompetensuppbyggnad och kontaktnät mot olika branschaktörer.

Kontoret är också medlem i Nordisk byggdag, Nordiskt klotternätverk och Nordiskt skolpolissamarbete.

Därutöver deltar kontoret i årliga sammankomster med våra motsvarigheter inom gatu- och trafiksidan i de övriga nordiska huvudstäderna.

Enligt kontorets uppfattning tillför ovanstående kontakter kunskaper och erfarenheter som mer än väl uppväger de kostnader som det internationella samarbetet medför. En ökad medverkan i internationellt samarbete kan vara motiverad, men har inte kunnat genomföras med hänsyn till tillgängliga resurser inom kontoret.

A

Alternativa arbetsformer, 5
Antidiskrimineringsklausul, 27
Arbetsmiljöarbete, 6

B

Barnkonvention, 4
Belysning, 10, 26
Belysning, 10
Biologiska mångfalden, 16, 21
Boendeparkerarna, 17
Broar och viadukter, 10
Bullerskydd, 19

C

Centrumupprustningar, 15
Cykelplanen, 14

D

Drift- och underhållsplanen, 9, 10

E

Ekonomisystem, 26
Energiförbrukningen, 20
E-strategin, 23

F

Felanmälan, 22
Framkomlighet, 6
Friskvård, 6

G

GFK Forum, 23

I

Internationella nätverk, 28
Internbudget, 25
Internkontroll, 27
Internkontrollplan, 27
ITS- konferens, 29

K

Klagomål och synpunkter, 23
Klarastrandsleden, 14
Klotter, 17

L

Ledarskap, 5, 6
Lokalförsörjningsplanering, 27

M

Miljöavgifter, 1, 7, 13
Miljöbilar, 19
Miljökrav på arbetsmaskiner, 20
Miljökvalitetsnormer, 20
Miljömiljarden, 1, 13, 19, 20, 27
Miljöprogram, 18, 19
Mångfald- och jämställdhet, 23

N

Nordsydaxeln, 14, 27
Norra Länken, 8
Nämndens generella åtaganden, 4
Näringsliv, 18
Näringslivet, 9

O

Offentliga toaletter, 10

P

Parker, 6, 15, 16, 22
Parkera, 17
Parkeringsverksamheten, 19, 26
Parkupprustning, 16
Pendeltågstunnel, 9
Planerat underhåll, 9
Prioriterade inriktningarna, 4

S

Samråd, 16, 22
Sjukfrånvaron, 1, 5
Slussen, 15
Stadsdelsförnyelsen, 1, 22
Stockholms dagvattenstrategi, 19
Stockholms stads nattljus, 16
Städning och snöröjning, 11
Södra länken, 8

T

Tensta, 21
Tillgänglighetsprojektet, 11, 22
Trafik- och ledningstunnlar, 10
Trafik Stockholm, 1, 7
Trafikflöden, 6
Trafiksignaler, 7, 13, 19
Trafiksäkerhetsprogram, 12
Tranebergsbron., 15
TRENDSETTER, 29

Trädplantering, 16
Tvärbanan, 9

U

Underhåll, 6
Utöka konkurrensen, 27

Å

Återanvändning, 21